

Autyzm- prostymi słowami

Autyzm jest całościowym zaburzeniem rozwoju dziecka. Oznacza to, że u dotkniętych nim dzieci obserwuje się objawy nieprawidłowego funkcjonowania we wszystkich obszarach rozwoju. Pierwsze symptomy autyzmu pojawiają się bardzo wcześnie, często już u kilkunastomiesięcznych niemowląt, ale zawsze są widoczne przed ukończeniem przez dziecko 3 roku życia. Choć autyzm można zdiagnozować już u bardzo małych dzieci, to często diagnozuje się go również u nastolatków, a nawet osób dorosłych. Nieleczony może prowadzić do bardzo głębokich zaburzeń funkcjonowania w późniejszym wieku. Warto pamiętać, że zaburzenia autystyczne mają bardzo zróżnicowany charakter, nie tworzą jednolitego obrazu co do symptomatologii i głębokości zaburzeń. Dlatego obecnie w literaturze światowej używa się określenia „spektrum zaburzeń autystycznych”.

Wczesne objawy autyzmu różnią się u każdego dziecka. Rodzice, którzy kontaktują się ze specjalistami, zauważają zachowania, takie jak.:

- dziecko nie nawiązuje kontaktu wzrokowego np. podczas karmienia, nie odwzajemnia uśmiechów i ekspresji twarzy,
- dziecko nie reaguje na swoje imię oraz nie wydaje dźwięków, żeby zyskać uwagę rodziców,
- nie używa gestów do komunikacji np. gestu „papa” na pożegnanie, nie prosi o pomoc ani o inne podstawowe rzeczy,
- dziecko nie gaworzy w wieku 12 miesięcy,
- dziecko nie patrzy na przedmioty, które wskazujemy.

Objawy autyzmu często [widoczne są już u małych dzieci](#), ale stają się coraz bardziej wyraźne wraz z wiekiem dziecka.

Objawy autyzmu związane z komunikacją

- **A) Niewerbalną**

Dziecko unika kontaktu wzrokowego.

Używa mimiki twarzy niedostosowanej do wypowiedzi.

Ma trudności z odczytywaniem mimiki twarzy, tonu głosu, gestów rozmówcy.

Wykonuje tylko nieliczne gesty w celach komunikacyjnych np. wskazywanie lodówki w celu otrzymania ulubionego przysmaku.

Nieprawidłowa postawa, niezręczność ruchowa, ekscentryczny sposób poruszania się np. chodzenie jedynie na palcach.

- **B) Werbalną (mowa)**

Dziecko mówi nietypowym tonem głosu lub z nietypowym rytmem mowy np. wymawianie każdego zdania jak pytania.

Uporczywie powtarza te same słowa lub zdania.

W odpowiedzi na pytanie, powtarza pytanie, zamiast udzielenia odpowiedzi – tzw. echolalia.

Mówi o sobie w 3 osobie tj. Maciek chce jabłko – zamiast: ja chcę jabłko.

Agramatyzmy – nie uwzględnia w mowie form, odmiany wyrazów, wypowiada wyrazy w niepoprawnej formie gramatycznej.

Wypowiedzi sprawiają wrażenie nieadekwatnych.

Dziecko ma trudność w komunikowaniu potrzeb lub pragnień.

Bierze wypowiedzi zbyt dosłownie – nie rozumie poczucia humoru, ironii, metafor.

Objawy autyzmu związane z interakcjami społecznymi

Dziecko wydaje się być niezainteresowane ludźmi lub nieświadome ich obecności.

Nie potrafi inicjować kontaktu, bawić się wspólnie, zdobywać przyjaciół.

Nie lubi być dotykane, trzymane na rękach lub przytulane.

W zabawie nie wchodzi w role np. zabawa w lekarza, nie angażuje się w zabawy w grupie, nie naśladuje, nie używa zabawek w kreatywny sposób.

Ma trudności w rozumieniu uczuć lub mówieniu o uczuciach.

Wydaje się nie słyszeć, kiedy inni zwracają się do niego.

Nie dzieli się osiągnięciami lub zainteresowaniami np. zabawkami, rysunkami.

Objawy autyzmu związane z brakiem elastyczności

Dziecko przestrzega ścisłej rutyny np. nalega na codzienne chodzenie dokładnie tą samą drogą do szkoły.

Ma trudności z adaptacją do jakichkolwiek zmian w planie lub w środowisku np. panikuje i płacze, kiedy przestawimy meble lub kiedy ma pójść do szkoły o innej godzinie niż zwykle.

Nietypowe przywiązywanie do zabawek lub obiektów tj. klucze, włączniki światła, nitki.

Obsesyjne układanie przedmiotów w określonym porządku.

Zainteresowanie wąską dziedziną wiedzy, często związaną z cyframi i symbolami np. zapamiętywanie i recytowanie rozkładu jazdy tramwaju.

Spędza dużo czasu na układaniu zabawek w specyficzny sposób, obserwowaniu poruszających się przedmiotów np. wentylator, pralka; lub koncentruje się na specyficznej części przedmiotu np. kołko od auta.

Więcej informacji znajdziesz na stronach:

- <http://synapsis.org.pl/>
- <https://polskiautyzm.pl/>
- <http://autyzm.org.pl/>

Na podstawie:

Schmidt P.: Chłopiec z Saturna. Jak dziecko autystyczne widzi świat, Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2015